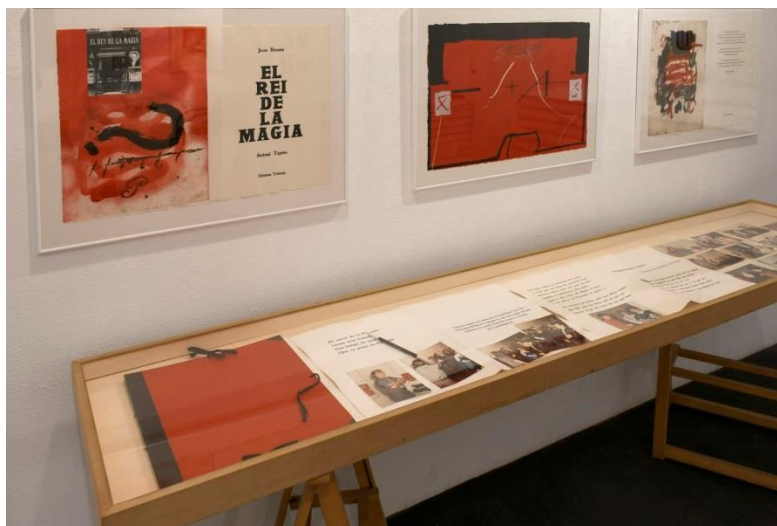

El Temps de les Arts

ARTS VISUALS / EXPOSICIONS

Tàpies/Brossa a Eude amb motiu del 45è aniversari de la galeria

13 gen. 2021 [Conxita Oliver](#)

El maig de 1975, Fina Furriol va inaugurar la galeria Eude amb una exposició d'obra gràfica i múltiples de l'artista pop Richard Hamilton, amb la col·laboració de l'arquitecte i galerista Lanfranco Bombelli. Va ser pionera en mostrar art contemporani internacional i nacional a través d'exposicions d'obra gràfica, múltiples i fotografia.

A principis dels setanta, gràcies a l'empenta econòmica, es produeix un gran impuls del sector cultural després d'un llarg període de latència, a causa de la dictadura.

L'eclosió del mercat de l'art provoca l'augment de l'oferta galerística fins al punt que s'inauguren a Barcelona un gran nombre de galeries d'art com ara: Trece (1970), Aquitània (1970), Adrià (1971), Matisse (1972), Pecanins (1972), Dau al Set (1972), Galeria 42 (1973), Sala Vinçon (1973), Ciento (1974), Maeght (1974), Nàrtex (1974), Galeria G (1975), Theo (1975); un bomm que continua a la segona meitat de la dècada amb la incorporació de: Joan Prats (1976), Joan de Serrallonga (1976), Mec-Mec (1976), Ignacio de Lassaletta (1977), Rayuela (1978), Dolors Junyent (1978), 491 (1979), Sala Dalmau (1979), així com l'Eude; una aventura iniciada per Fina Furriol (1929-2007) el 1975 que, a partir de 2007, va continuar la seva germana Maria Rosa Furriol i que ara commemora els seus 45 anys de vida. El nom d'Eude prové de la miniaturista i religiosa del segle X, autora de les cent quinze miniatures que il·lustren el Beatus de Girona, signades en llatí "Eude pictrix"; còdex conservat a la catedral de Girona i datat al voltant del 975. Després de fundar, juntament amb Mariuccia Galfetti la Galeria 42 (1973-1976) -especialitzada en obra gràfica- Fina Furriol inaugura la Galeria Eude -on abans havia estat instal·lada la galeria Nova- amb una exposició d'obra gràfica de Richard Hamilton; la primera exposició d'aquest artista a Barcelona. Especialitzada en obra gràfica i paper i amb el suport del galerista i arquitecte Lanfranco Bombelli durant les primeres temporades, va presentar artistes significatius de l'avantguarda del segle XX, com ara Hockney, Moore, Haring, Frank Stella, Jasper Johns, Beuys, Hartung, Alechinsky, Frank Stella o Max Bill. Ben aviat incorpora artistes espanyols: Joan Miró, Antoni Tàpies, Eduardo Chillida, Equipo Crónica, Manolo Valdés, Josep M. Subirachs, Víctor Mira... a més d'apostar per la fotografia quan encara no estava gaire present. Fina va ser la primera a exposar l'obra fotogràfica de Man Ray i Lee Miller a Barcelona i va escollir artistes de l'avantguarda clàssica com Alexander Rodtchenko, Raoul Hausmann, Kineo Kuwabara o Bill Brandt. Entre els autors d'aquí: Francesc Català-Roca, Joaquim Gomis, Joan Fontcuberta, Xavier Miserachs o Pilar Aymerich. Més endavant amplia el registre i mostra pintura de joves artistes locals entre d'altres Isabel Saludes, Eusebi Vila Delclòs, Pere Salinas, Dolors Puigdemont o Francesc Guitart.

Des del 2004, amb la malaltia de la Fina Furriol, la seva germana Maria Rosa es fa càrrec de la galeria i inicia una nova etapa de continuïtat amb exposicions com la dedicada a *l'op art* (2009), a l'expressionisme abstracte (2010) o individuals de Hockney, Moore (2006) o Gomis (2012), alhora que incorpora al planter noms com ara Plensa, Barceló, Hernández Pijuan, Chanco, Sicília, Guayasamín, Miguel Condé o Manel Esclusa. Igualment, ha organitzat activitats complementàries a les exposicions i ha publicat edicions d'obra gràfica i llibres d'artista. Eude ha rebut premis de l'*Associació de Crítics d'Art de Catalunya ACCA* a les millors exposicions en els anys 2003 per *Art Concret*, amb obres de Max Bill, Sol Lewitt, Lohse, Morellet, Jakob Bill, Lamfranco Bombelli... i el 2010 per *Expressionisme abstracte: Alechinsky-Appel-Dubuffet-Hartung*.

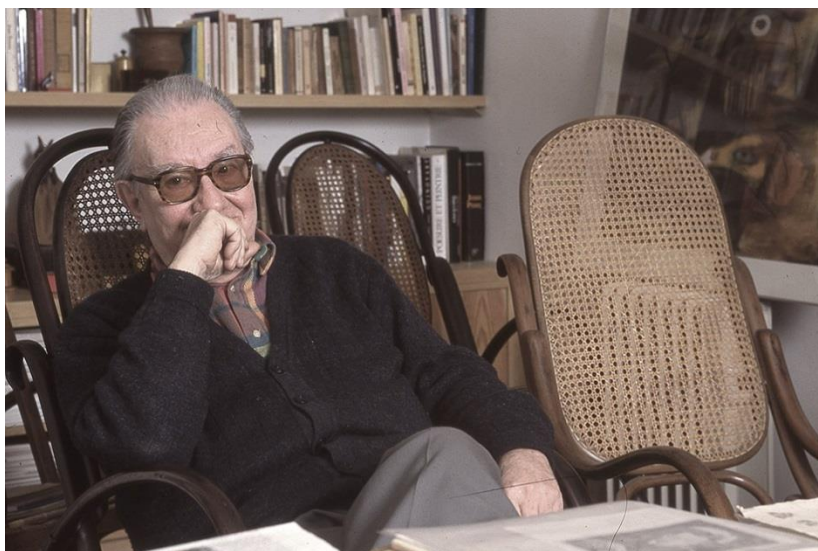
Vista general amb poemes visuals de Joan Brossa. Fotografia: Ricardo Díez Sacristán.

Ara commemora aquest 45è aniversari amb dos dels artistes amb els que Eude ha treballat més intensament al llarg de la seva trajectòria: Antoni Tàpies (1923-2012) i Joan Brossa (1919-1998). **Tàpies/Brossa. Lletres, signes, xifres** és una exposició que permet aprofundir en la complicitat d'ambdós creadors i en la relació personal i professional que va existir entre ells. A la fi dels quaranta, en plena postguerra espanyola, van fundar Dau al Set, al costat dels artistes Joan Ponç, Modest Cuixart i Joan-Josep Tharrats i del filòsof

Arnau Puig, iniciant així un dels episodis fonamentals de les avantguardes. Poc després, cap a finals dels cinquanta, Tàpies desenvoluparia un llenguatge expressiu, informal i matèric, arribant a ser considerat, amb el temps, com el gran artista català de la segona meitat de segle XX. Brossa, d'altra banda, fou dels autors més prolífics i innovadors de la poesia en llengua catalana, amb una obra literària i plàstica radical. Tàpies i Brossa van coincidir, sobretot, en el seu compromís amb l'avantguarda i amb el catalanisme, que van materialitzar en la defensa de la llengua i la cultura catalanes.

Pilar Aymerich. Antoni Tàpies. 1984. Còpia actual. Foto autoria: Pilar Aymerich

Pilar Aymerich. Joan Brossa en el seu domicili del carrer Gènova núm. 25, 1994. Còpia actual. Foto autoria: Pilar Aymerich.

Van ser grans amics i van col·laborar en moltes ocasions, destacant els nombrosos llibres d'artista que entre el 1963 i 1988 van realitzar conjuntament, alguns dels quals es poden veure a l'exposició. Mentre Brossa posava l'accent en la dimensió verbal i conceptual de l'obra, Tàpies s'enfocava cap a la dimensió material, cap a l'expressivitat dels elements pictòrics i defugia la narrativitat de la imatge. El primer, *El pa a la barca* (1963), seguits de *Novel·la* (1965), *Frègoli* (1969) -dedicat al mag del mateix nom-, *Derrière le miroir* (1969), *Nocturn matinal* (1970), *Poems from the Catalan* (1973), *Als mestres de Catalunya* (1974), *Oda a Lluís Maria Xirinacs* (1976), *U no és ningú* (1979), *Sextina en el Museu de Juguets de Figueres* (1985), *El Rei de la Màgia* (1986) o *Carrer de Wagner* (1988). Amb paraules del propi Tàpies: “El que vull aconseguir és que els gravats actuïn com una mena de música de fons, un acompanyament plàstic que creï un clima que ajudi el lector a copsar amb major intensitat una poesia o un text literari”. Si en els primers llibres dels seixanta havia utilitzat com a tècnica la litografia, des de principis dels setanta l'aiguafort comença a dominar perquè constata l'interès i la preocupació per traslladar la riquesa textural de la seva obra original a la gràfica, a través de la planxa metàl·lica.

Vista general de l'exposició Tapies/Brossa. Lletres, signes i xifres. Fotografia: Ricardo Díez Sacristán.

La mostra té com a denominador comú les lletres, els signes i les xifres que ambdós creadors van emprar de manera usual en la seva obra. En els diferents aiguaforts de Tàpies representats trobem la lletra T de Teresa, que és també la T de Tàpies, utilitzada com un dels seus grafismes més habituals. Igualment, altres signes recurrents com la ics, o la creu són molt presents; un signe esquemàtic amb significació al·legòrica de posicionament vital entre horitzontal (material) i vertical (espiritual), entre vida i mort. L'estructura de la creu també ens evoca la transcendència i ens recorda l'assimilació de la terra amb els punts cardinals que determinen els quatre braços. Com el mateix Tàpies va dir: “Em fascina el caràcter multidireccional de la creu”. “Al mateix temps, no deixa de ser un rencontre, camins que es troben amb la idea d'infinít sempre present”, continua. “És un element que amaga moltes contradiccions”, conclou.

Brossa. Insectari, 1985. Cartolina, etiquetes i agulles de cap. (Edició de 10). Fotografia: Ricardo Díez Sacristán.

Brossa. Copa amb llavis, 1975. Vidre. Edició 4/10. Fotografia: Ricardo Díez Sacristán.

D'altra banda, el poeta Joan Brossa jugava i feia màgia amb lletres i paraules; tenia una imaginació extraordinària que li permetia crear a partir d'objectes quotidians o, simplement, a partir d'una lletra o d'un mot. L'autor tenia predilecció per la lletra A, la primera de l'alfabet i la que obre el camí cap al coneixement; tothora convertida en un joc poètic. L'agudesia del visionari tenyeix de màgia troballes imprevistes i associacions d'objectes quotidians per generar, aquell trànsit que camina de la imatge literària a la imatge visual amb una fluïdesa desconcertant. L'exposició presenta uns magnífics poemes-objecte com *Dau rodó* (1969), *Camí* (1967), *Copa amb llavis* (1975); *Insectari* (1985) i *Copa* (1988) que demostren que Brossa fou un inventor d'estratègies, un poeta que va emprar tots els recursos al seu abast per connectar amb el públic de manera suggestiva, moderna i intel·ligent, tot expressant el misteri però sense revelar el secret. Una frase del transformista Leopoldo Frègoli (Roma, 1867-Viareggio, 1936) que Brossa repetia habitualment, és la millor síntesi de la seva poètica: "L'art és vida i la vida transformació".